

Hjälp att leva sitt liv

Boendestödjarna ska inte ändra någons världsbild, inte ta över. Deras uppgift är att hjälpa dem de besöker att leva sina liv så självständigt som möjligt.

Text och bild: Maria Korpskog | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 4 2015](#)

Håkan och Mariette pratar om Håkans läkarkontakt. Håkan är inte helt nöjd.

Mariette Eriksson är på väg till Håkan som bor ute vid havet på norra Öland. Landskapet, och dagen är bedövande vacker.

– Det är inte alltid bra att prata på om det vackra vädret, förklarar Mariette och släcker ciggen. Har man mycket ångest kan sol göra allt så mycket värre. Då vill man bara dra för gardinerna, stänga in sig och dö.

Vad ska man prata om då? Man får helt enkelt kolla in läget för dagen, säger hon och knackar på hos Håkan. Han är upprörd

när vi kommer. Han ringde för en stund sedan till sin husläkare och bad om lite ångestdämpande. Ville bara få samma preparat som han tidigare haft under många år, men nu tyckte plötsligt läkaren att han klarar sig utan.

– Men jag fick en tablett till natten. Alltid något. Det är lite lugnande i dem också.

Mariette lyssnar. Hon och Håkan försöker tillsammans reda ut hur många dagar det kan ta innan tabletten till natten finns med i den medicin hon delar ut till honom.

Boendestöd är en insats enligt socialtjänstlagen som invånarna i Borgholms kommun på norra Öland kan ansöka om att få. Den som ansöker beskriver själv vilket stöd hen behöver. Och stödet består i att boendestödjarna finns bredvid och hjälper folk att leva sina liv så självständigt som möjligt. Inte ta över. Vilket är en konst.

Håkan och grannens bulldogg Bosse mår båda två lite risigt idag. Men till slut blir det ändå en kort promenad i höstsolen.

Mariette och Håkan går efter en timmes samtal ut på en liten promenad. De tar sällskap med grannens bulldogg Bosse – som inte heller mår så bra idag. Det är något med lederna och magen. Senare ska Håkan hjälpa en annan granne att såga ner några träd. Efter en stunds blåsig vistelse i solen åker Mariette vidare till Margareta.

– Margareta ska handla idag. Vi åker till Ica. Hon handlar

själv, jag finns mest med som stöd för att inköpen ska bli av. Kanske vill hon tvätta håret sen. Då hjälper jag till med det. Men Margareta vill inte tvätta håret – hon har inga särskilda utflykter på gång i helgen och hoppar över det. Det blir bara shopping. På Ica möter Margareta en gammal bekant. Mariette håller sig i bakgrunden.

Tillbaka i boendestödjarnas lokal dyker Maria upp. Mariette ska följa med henne på ett läkarbesök. Maria behöver recept på något ångestdämpande, men är rädd för att hon inte ska kunna stå på sig mot läkaren.

– Han är ju dum i huvudet. Förra gången hade jag lunginflammation – då började han prata om mina psykiska funktionshinder. Jag bara satt där och undrade "vad i hela friden har det här med min hosta att göra" – men jag vågade inte säga något. Var rädd att inte få hjälp överhuvudtaget.

Mariette och Maria tar en promenad innan läkarbesöket för att lägga upp en strategi som fungerar för Maria.

– Om du är med då har jag åtminstone någon som är på min sida, säger Maria.

Hon har haft boendestöd i olika former i nästan tio år.

Margareta får stöd med veckohandlandet på Ica. Mariette håller sig vid sidan av för Margareta fixar det mesta själv.

Disa gör avancerade syprojekt och vill sitta för sig själv i lugn och ro.

Yuliya Bandurovska är en annan av boendestödjarna. Hon besöker Disa som jobbar på Ölandslego – en daglig verksamhet. Disa sitter för sig själv i ett rum en bit bort från de andra. Hon håller på med avancerade syprojekt där och tycker inte om att bli störd av ljud från de andra i verksamheten.

– Jag är över deras nivå, säger hon och skrattar.

Disa berättar att hon styr själv över det boendestöd hon vill ha.

– Män gör sig inte besvär. De som kommit har jag bett dra åt helvete. Jag vill bara ha kontakt med kvinnor.

Yuliya och Disa gör upp planer för eftermiddagens besök på Disas kolonilott. Disa vill att Yuliya följer med för att besöket verkligen ska bli av. Annars kanske hon skjuter upp det igen. Disa är utbränd och blir lätt stressad om det är för mycket.

– Kanske har jag väl också någon psykiatrisk diagnos, men jag orkar inte ta in det nu, jag nöjer mig med utbränd. Det beskriver mitt läge alldeles utmärkt.

Tillbaka hos boendestödjarna förklarar Eva Nilsson, som arbetat länge vid boendestödet, att de allra flesta som har kontakt med dem har inte bara en, utan flera olika diagnoser och svårigheter.

– Men vi fokuserar inte på det utan på vilket stöd de behöver för att kunna leva ett självständigt liv.

Män vill gärna bestämma tycker Disa som väljer bort manliga boendestödjare. Med Yuliya Bandurovska funkar det bra.

Många är mycket ensamma. I början gjorde det så ont i Eva att det blev svårt för henne att åka hem och fira jul med sin egen familj när hon visste att de hon besökte till vardags inte skulle träffa någon alls.

– Men så fick vi handledning. Nu har vi haft det i tio år och det har förändrat mitt liv. Jag är en helt annan person idag. Orkar vara professionell. Orkar ta hand om mitt eget liv efter att ha härbärgerat all ångest jag möter under dagen.

Vissa dagar kan vara otroligt tunga. Det kan handla om personer som är mycket suicidala när boendestödet kommer på besök, eller andra som inte kommunicerar alls. Då gäller det att orka sitta bredvid och klara av att vara tysta tillsammans.

– En klient brukar säga högst fem ord under de timmar jag är där, berättar Yuliya. I början tyckte jag att det var tufft, jag gick in och pratade i hans ställe och då slöt han sig bara ännu mer. Blev ännu tystare. Nu har jag hittat ett sätt att

förhålla mig till tystnaden.

Andra är arga, i krig med allt och alla eller i aktiv psykos och mycket paranoida.

– Då gäller det att hitta ett sätt att bygga en allians, förklarar Mariette. Vi är inte där för att ändra deras världsbild. Vi är där för att de ska klara av sitt liv. Och då är det små steg framåt som gäller. Blir jag öppet konfrontativ kommer jag inte bli insläppt nästa gång. Det förlorar vi alla på.

– Att hålla kontakten öppen, det är vårt jobb, avslutar Eva. Och det gör att ingen dag blir den andra lik. Arbetsamt, ja – men det är aldrig tråkigt.

Maria Korpskog